

Калінеску Тетяна

доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
м. Харків, Україна

Підмогильний Сергій

здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка»
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
м. Харків, Україна

Tetyana Calinescu

Doctor Science in Economic, Professor
Head of Finance, Accounting and Taxation Department
National aerospace University «Kharkiv aviation institute»
Kharkiv, Ukraine

Serhii Pidmohylnyi

Postgraduate student of the third educational and scientific degree in the specialty 051 Economics
National aerospace University «Kharkiv aviation institute»
Kharkiv, Ukraine

РОЗРОБКА ТРАНСФОРМАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

DEVELOPMENT OF TRANSFORMATIONAL MECHANISM OF ECONOMIC SECURITY STRENGTHENING OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Серед проблем, що постають перед підприємцями на шляху до зміцнення економічної безпеки, виокремлюються такі [1]:

підвищення якості збору інформації про конкурентів, що впливає на визначення цілей і стратегії розвитку підприємства;

аналіз витрат суб'єктів підприємництва на економічну безпеку та перегляд підходів до фінансування її зміцнення;

Спрямування існуючих механізмів економічної безпеки на елімінування виникаючих внутрішніх й зовнішніх загроз у підприємницькій діяльності.

Подолання цих проблем вимагає певних трансформацій у зміцненні економічної безпеки підприємництва, особливо в умовах воєнного стану, а саме:

означення пріоритетів та напрямів уникнення можливих загроз, мінімізація їх негативних впливів. Особливо ці пріоритети слід виокремлювати в умовах воєнного часу та визначати перелік головних загроз, що не дозволяє відновити потужності малого і середнього бізнесу, що є більш гнучким до нових перетворень;

зростання значення інформації як головного фактора підприємницької діяльності та підвищення ролі аналітичної роботи задля зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності;

забезпечення прозорості, але разом з тим й конфіденційності інформації щодо активізації підприємницької діяльності.

Слід звернути увагу і на два основних принципи, що мають лежати в основі формування будь-якого механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності на теренах України, і є наріжним для більшості підприємців світу, а саме [2]:

створення такого внутрішнього середовища, яке б сприяло покращенню інтересів підприємництва і країни;

сприяння розвитку економічної стабільності як конкретних суб'єктів підприємництва, так і самої держави.

Звідси метою даного дослідження є пошук методико-прикладних підходів до трансформації механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності в умовах сучасного розвитку економіки країни.

Дане дослідження виконується в рамках науково-дослідної тематики «Обліково-фінансовий механізм інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання в контексті трансформації економіки знань та соціально-поведінкових обмежень» у 2021-2023 рр. (державний реєстраційний номер 0121U108324) і дозволило довести, що дотепер формування механізмів зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності здійснювалось реактивно, тобто за наявності внутрішніх або зовнішніх загроз, що приводять до появи надзвичайних ситуацій, некерованих наслідків та назріваючих катастроф. Особливо це чітко проявилось в умовах проведення воєнних дій. Тому слід формувати нову систему поглядів, трансформувати існуючі механізми зміцнення економічної безпеки задля відновлення успішної підприємницької діяльності шляхом:

1. Активного впровадження стратегій попередження загроз будь-якого походження;
2. Супроводження стратегій тактикою дій випереджувального характеру, використовуючи альтернативний управлінський інструментарій;
3. Здійснення постійного моніторингу (профілактики) існуючих механізмів.

За проведеними оцінками експертів, науковців та авторськими дослідженнями [3; 4, с. 59; 5] найбільш значущими ризиками для підприємництва є посилення гібридних загроз національній безпеці України, а саме: дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталів, зовнішніх ринків збуту, руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутство ряду промислових виробників, погіршення демографічного стану і т.п. А якщо до цього додати умови воєнного стану в Україні та розвиток активних воєнних дій на півдні та сході України, то стає очевидним і необхідним наявність у механізмах зміцнення економічної безпеки трьох головних пов'язаних між собою елементів: стратегії, тактики і моніторингу (рис. 1).

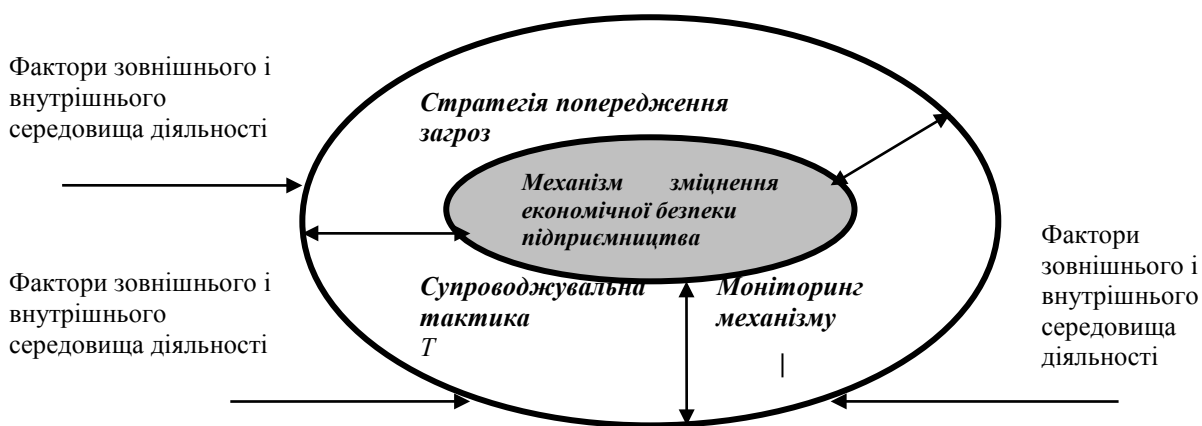

Рисунок 1. Складові трансформаційного механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності

Джерело: розроблено авторами

Таким чином, наявність таких складових у механізмі зміцнення економічної безпеки дозволить забезпечити постійні трансформації у підприємницькій діяльності відповідно до умов розвитку національної економіки та високий рівень захищеності підприємств від внутрішніх та зовнішніх загроз; посилити роль суб'єктів підприємництва в мінімізації ризиків, інноваційному перетворенні своєї діяльності та безпеці національної економіки.

Слід підкреслити, що попереджувальні стратегії і супроводжувальні тактики нейтралізації будь-яких загроз економічній безпеці суб'єкту підприємництва мають спрямовувати свої зусилля підтримку і зміцнення не тільки національної, але й власної економічної безпеки. Тобто механізм зміцнення економічної безпеки не може бути однаково шаблонним для усіх підприємців. Він є унікальним для кожного суб'єкта, оскільки стратегія і тактика дій залежить від виду та особливостей його діяльності, розмірів, виробничого потенціалу, ризикованості виробництва, наявності різних ресурсів і т.п. Крім того, кожна трансформація мвони повинні бути дієвими та ефективними, що, безпосередньо, залежить від ґрунтовності, чіткості та об'єктивності окресленого кола завдань, які мають бути досягнуті в процесі трансформацій. В переважній більшості до числа основних завдань, що зміцнюють економічну безпеку суб'єкта підприємництва належать [6, с. 96]:

захист законних прав і інтересів підприємця і його співробітників;
оцінювання даних і прогнозування подальших стратегій розвитку подій;
взаємодія із партнерами, конкурентами, споживачами для спільних перетворень щодо своєчасного виявлення можливих загроз підприємництву та його співробітникам з боку зовнішнього середовища.

Підсумовуючи результати проведенного дослідження можна констатувати, що нові умови підприємницької діяльності, які характерні для воєнного стану, висувають необхідність розробки самонастроювальних механізмів зміцнення економічної безпеки. Тому подальші дослідження будуть спрямовані на попередження зниження рівня економічної безпеки підприємницької діяльності та апробацію способів уникнення загроз та напрямків мінімізації негативних впливів в умовах воєнних дій та відбудови українського суспільства.

Перелік використаних джерел

1. Бобиль В.В. Трансформація економічної безпеки промислових підприємств в умовах фінансової нестабільності / В. В. Бобиль, С. С.Дехтяр // Ефективна економіка. № 7, 2020. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2143>
2. Денисенко М.П. Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки / М.П. Денисенко, П.Т. Колісніченко // Інвестиції: практика і досвід. № 6, 2017. С. 15-19.
3. Україна; перспективи розвитку. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2019-2021 роки. Схвалено Постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 р. № 546. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/FORECAST_2019-2021%20\(k\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/FORECAST_2019-2021%20(k).pdf)
4. Гнатенко В. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації / В. Гнатенко // Аспекти публічного управління. Том 9. № 1, 2021. С. 55-62.
5. Калінеску Т.В. Парадигма формування механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності / Т.В. Калінеску, Д.С. Ревенко, С.С. Підмогильний // Часопис економічних реформ. № 3(43), 2021. С. 35-41
6. Пашнюк Л. Загрози економічній безпеці підприємства та засоби їх нейтралізації / Л. Пашнюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. № 10 (151), 2013. С. 93-97.